

ISSN 2001-5208

Tidskrift för hembygdsfilateli Årgång 37

Hembygds filatelisten

Nr 2 2020

Innehållsförteckning *sid*

Riksföreningen för Hembygdsfilateli 1

Ordföranden har ordet 2

Anders Bock

Frimärksauktioner i Coronatider. 3

Sten Lagerholm

Postombudens stämplat i AC-län 3

Erik Idhult, Ralf Norberg, Tore Westermarck

Ns 45- en knepig stämpel 5

Erik Idhult

Tavelsjö och lantbrevbäringen 9

Erik Idhult

Pandemi och Posthistoria 8

Arne O. Olsson

Lohärad, Malsta, Estuna samt Syninge 9

Giselher Naglitsch

Postväskebefordran på linjen Ängesdal-Vallenäs 15

Olov Fägrema

Västerbottens stämpeltyper 16

Erik Idhult

Medlemsändringar 20

Hösten 2020 21

Riksföreningen för Hembygdsfilateli

Riksförening inom Sveriges Filatelist-Förbund
Styrelsen

Ordförande

Anders Bock
Runebergsgatan 3
11429 Stockholm
0708-490639
anders.s.bock@outlook.com

Vice ordförande

Gunnar Lithén
Vejlegatan 9, 5tr
16444 Kista
070-3780011
gunnar.lithen@gmail.com

Kassör

Alf-Göran Arneholm
Seminariegratan 22 A
79136 Falun
alarn2001@hotmail.com

Sekreterare

Kent Karlsson
Pyrolavägen 13, 4tr
18160 Lidingö
08-7660185, 070-3702503
kk.karlsson@comhem.se

Ledamot

Ingvar Norelius
Vänortsstråket 1 B
19161 Sollentuna
08-356574
ingvar.norelius@gmail.com

Suppleanter

Inge Johansson
Sibeliushöjden 40
16472 Kista
070-4616968
nutte2004@hotmail.com

Göran Heijtz
Box 19541
10432 Stockholm
070-7108360
goran@novastamps.com

Redaktör (adjungerad)

Sten Lagerholm
Höganäsvägen 14
12153 Johanneshov
070-4960212
sten_lagerholm@hotmail.com

Webbredaktör (adjungerad)

Gunnar Zetterman
Siargatan 15, 2tr
11827 Stockholm
08-6424048
gunnar@smps.se

Material till nästa nummer kan
skickas till redaktören.

Manusstopp för nästa nummer:
31-7-2020 (nr 3)

Vår webbsida & e-post:

www.sff.nu/hembygdsfilatelisterna
e-post: hb.filateli@gmail.com

Årsavgift är för närvarande
160 kronor. Obs! Höjd avgift
Föreningens Plusgiro: 98 86 28-4

Ordföranden har ordet

Anders Bock

Det blev inte som det var tänkt. Med kort varsel fick vi ställa in årsmötet den 25 mars på Postmuseum. Vi, som alla andra, fick anpassa oss till coronasituationen. Men ett årsmöte måste vi ha. När det ska äga rum och hur det ska ske är i skrivande stund – mitten av maj – oklart. Vad vi vet är att det måste ske i början av hösten i någon form.

Som jag skrev i förra numret upphörde vår möjlighet att använda Postmuseum som vår möteslokal i och med mars månads utgång. Den kraftiga kostnaden för att kunna vara kvar på Postmuseum blev orimlig. Föreningsmötena på Postmuseum är en gammal tradition och vi är många som kommer att sakna Postmuseum som möteslokal. En bättre plats för filatelistiska aktiviteter finns knappast. Hur det blir i höst med föreningsmöten kommer styrelsen att diskutera vid ett styrelsesammanträde i slutet av maj. Vilka lösningar styrelsen än kommer fram till vad gäller lokal så bestämmer till sist coronasituationen hur det blir i höst. Självklart är att föreningsmötena ska fortsätta så snart som möjligt i någon form och till en rimlig lokalkostnad.

Om det finns någon fördel med rådande situation med social distansering så innebär det för några av oss mer tid för vår hobby. I mitt fall att sortera och röja upp i gammalt material som blivit liggande under många år. Spännande och överraskande. Men också den digitala aktiviteten sägs ha ökat och några auktionsföretag har övergått till att ha sina auktioner helt på nätet.

Så något stopp i samlandet innebär nog inte coronapandemin. Kanske dagens situation också ger några av er tid att skriva det där som man gått och tänkt på men inte haft tid för tidigare. Hembygdsfilatelisten och dess redaktören väntar på ditt bidrag. Allt från artiklar till frågor eller småannonser. Det finns plats i tidskriften.

Nästa nummer beräknas utkomma i början av september. Vi hoppas då alla på att det ska finnas rakare och tydligare besked om hur det blir med såväl årsmöte och föreningsmöten som mycket annat.

Till dess vill jag önska alla en god sommar

Anders Bock

Frimärksauktioner i Coronatider.

Sten Lagerholm

Det har nu i maj hållits två stora frimärksauktioner med ett nytt fenomen: ”Live-auktioner”.

Detta har nog kommit för att stanna och lär bli en standard för auktioner med max 5-800 objekt. Fenomenet som har möjliggjorts genom den snabba utvecklingen av Internet verkar komma att förändra samlandet då auktionerna nu har blivit Live-auktioner där alla i landet med dator och tillgång till internet har getts möjlighet att delta direkt via webben.

Först Postiljonen som använder sig av den stora frimärksportalen Philasearch.

Genom att alla som vill, kan bjuda i realtid har det gjort att priserna har ökat. Speciellt märktes detta hos Frimärkshuset/Skandinavisk Filateli AB som liksom Göta Frimärken använder sig av ett auktionsprogram från ”Arctic support”. En nackdel med denna form av auktioner är att auktionerna tar så lång tid att genomföra. Postiljonen klarade runt 90 objekt i timmen medan Frimärkshuset klarade mellan 60-70 objekt i timmen.

Budgivningen var nu mycket livligare än tidigare. Och så gott som inget objekt gick samlarna förbi. Studera gärna respektives resultatlista som nästan direkt efter avslutad auktion fanns tillgänglig på webben.

Postombudens stämplor i AC-län per januari 2020

Erik Idhult, Ralf Norberg,

Tore Westermarck

Bakgrund: I Hembygdsfilatelisten nr 4 2019 riktade ordf Anders Bock en uppmaning till länens/ landskapens ortsstämpelsamlare att ”inventera” postombudsstämplarna inom resp område. Allt i syfte att få en bild på hur utseendet på dessa stämplor har förändrats. Vi känner alla till förändringen i stora drag: från ortnamn i stämpeln till den namnlösa Postnord. Men hur stora är förändringarna? Bara ett flertal postombud som får känna av förändringens vindar eller..? Vi kan också se förändringarna inom Postnord med tentakler i ett större perspektiv som sträcker sig utanför stämplarnas utseende och berör stad/land perspektivet. Några orter- vilket visas nertill i detta brev- har också förlorat sin postala service överhuvudtaget. Detta kan också belysas i en redovisning. Hur och på vilket sätt vi ska föra diskussionen med Postnord återstår att se. Med vilken inriktning grundas Postnords policy? Kan vi mötas i en för oss gemensam lösning? Under några månader har vi, tre inbitna ortsstämpelentusiaster, efter bästa förmåga kartlagt läget i vårt län. Det har varit möjligt för oss. Andra länssamlare kan göra sammalunda.

Målet är en rikstäckande bild innan diskussionen med Postnord.

Ammarnäs	64P
Bastuträsk	Postnord
Bjurholm	64PN omv
Boliden	64P
Burträsk	Postnord
Bygdsiljum	64P
Byske	64PN omv.
Dikanäs	64PN omv
Dorotea	64PN omv.
Gargnäs	64P
Hemavan	64P
Hörnefors	64PN omv.
Klimpfjäll	64PN
Kåge	Postnord Skellefteå
Lycksele	Se nedan
Lövsånger	Skellefteå
Posten	
Malå	64P
Marsfjäll	64PN omv
Nordmaling	64PN omv
Norsjö	64P
Obbola	64PN omv
Umeå	
Robertsfors	64P
Röbäck	Postnord
Skelleftehamn	Postnord
Skellefteå omv	
Skellefteå	Se nedan
Sorsele	64P
Storuman	Postnord
Sävar	64PN omv
Tavelsjö	64P
Tärnaby	Postnord
Täfteå	64PN omv

Umeå	Se nedan
Vilhelmina	64PN
Vindeln	64PN omv.
Vännäs	Umeå Posten
Åmsele	64P
Ånäset	Postnord
Åsele	64P

Kommentar:

Orterna Lycksele, Skellefteå och Umeå har inte redovisats beroende på att på dessa platser orter finns båda uppsättningarna stämplarna, 64P och 64PN.

Texten med endast Postnord betyder att stämpeln saknar ortsangivelse. Förteckningen visar också att några postombud som Vännäs använder stämplarna med andra ortnamn än egna orten. 64 PN omv innebär Postnord upptill och orten nertill. Tilläggas bör också att tre orter senaste åren helt har förlorat sin postservice nämligen Bureå, Holmsund och Jörn.

/ Umeå 2020-02-11

Stämpeln fanns endast i 15 månader.

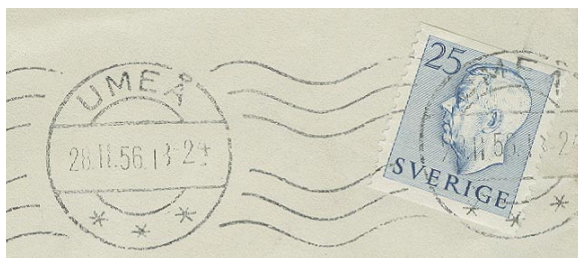
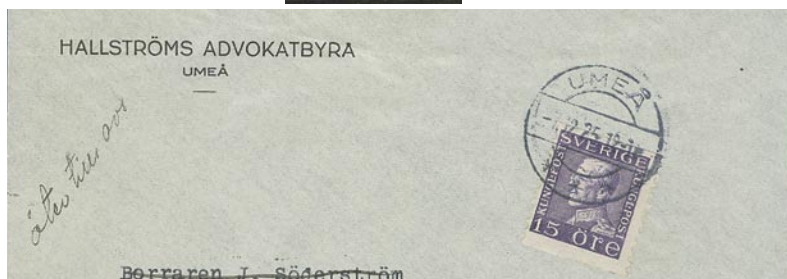
Ns 45- en knepig stämpel vid luppen Erik Idhult

Varför då? Först en illustration utifrån tre avtryck, ett på ett löst frimärke, 35 -öringen, stämplat 1926, ett brev stämplat 1925 och ett andra brev från 1956.

Att särskilja de två brevstämplarna är förvisso enkelt där det från Hallströms advokatbyrå (H-brevet) är en handstämpel, benämnd Ns 45v. 1956 års brev illustrerar en maskinstämpel som klassas Ns 45 Mxxx-202. Breven har datum och klockslag gemensamt, också datumcirkeln tycks vara figurlik breven emellan. Våglinjerna i 1956 års brev tillkommer i jämförelse med H-brevet.

Men en närmare granskning visar på en tydlig gravyravvikelse. Umeå-bokstäverna skiljer i typsnitt och med en tydlig avvikelse i Å-et där H-brevets Å är bredare.

Om vi sedan granskar den lösa 35-öringen och med ovanstående resonemang i bakhuvudet kan vi konstatera: stämpelavtrycket är varken fågel eller fisk. Vi ser visserligen huvuddelen av stämpeln men inte tillräckligt. Å-et syns inte i sin helhet. Vi kan varken hänföra stämpeln till en handstämpel eller en maskinstämpel. Samlarvärd? Nej, men kanske mera som studieobjekt i allas vår forskning om likheter och avvikelser - det som aldrig får ta slut...

Tavelsjö och lantbrevbäringen. Ett försök till dokumentation.

Erik Idhult

Tavelsjö med omland fick troligen sin postgång organiserad från Umeå eller Vindeln i äldre tid. Vi vet genom kända dokument när postkontoret öppnade sina portar, vi kan följa deras stämplat genom åren, namnen på deras postförståndare o.s.v. Men när vi kommer till den lantbrevbäring som ägde rum med Tavelsjö som nav blir dokumentationen mer bristfällig. Åtminstone i de källor som vi inom hembygdsfilatelin hänvisar till.

Där framgår att linjen från Tavelsjö startade 1959 och hade Kvarnfors som slut – och vändstation innan turen vände åter till Tavelsjö. En sträcka på c:a 15 kilometer österut mot Umeå där så Umeås brevbarare tog vid.

Men åter till lantbrevbäringen och dess historia i riksperspektiv. Stämplat, skafftörsedda gummistämplat, och infärgade stämpeldynor blev lantbrevbärarnas redskap, till en början rektangulära stämplat men senare kvadratiska från 1965. Orsak: kvittona blev mindre och med det stämpelns storlek. Inbetalningskvittona skulle signeras och stämpas med ortens stämpel “varifrån lantbrevbäraren utgår jämte ett nummer som för varje postanstalt skall börja med 1 “ (Postens cirkulär 10 maj 1944).

Gummistämplatarna användes fram till 1969 då lantbrevbärarna fick utökat serviceåtagande och nya cirkulära datumstämplat togs i bruk.

Vi vet att Tavelsjö linjen startade 1959 med Kvarnfors som vändpunkt. Vi har funnit avtryck av den rektangulära stämpeln daterad 23/11 1962 fram till augusti 1964 och avtryck av den kvadratiska stämpeln ända fram till 1969. Men, och detta är intressant: Lantbrevbäraren har vid två tillfällen signerat kvitto med endast sin signatur och skrivit in datumet med kulspets. Det här illustrerade kvittot, daterat 19/6 1961, är ett sådant kvitto utan avtryck från stämpeln. Det första stämpelavtrycket enligt regelboken dateras 23/11 1962. Här väljer jag dock att visa kvittot från 24/9 1964 qv det är tydligare och mera läsbart. Och att det rör sig om samma lantbrevbärare ser vi i den liktydiga signaturen. Följdfråga: är Tavelsjö ensam om att inte erhålla stämpel vid linjestart?

En linje, den nämnda Kvarnfors-linjen var verksam den första perioden. Men när de cirkulära, stativdatumstämplatarna infördes 1969, utökades lantbrevbäringen till tre linjer där Kvarnfors-linjen behöll status av Tavelsjö nr 1 medan Tavelsjö nr 2 gick mot Rödäsel (efter indragningen av deras linje) och till Mickelträsk gick linje 3.

	A	B	C Inbetalt belopp		KVITTO
	Inb.kort	Hjuddradlicens	postsparbanksinsättning	kronor	
	postanv.	postff.skott (saker)	postsparb. uttag (kr)		
	rek/ass		postsparb. betyg nr och serie		
	skatt				
Adressat (för postanv., rek eller ass)			Stämpel och signatur		
Adressort resp. postgärde eller debetsedelens			Anvisningar		
Förpack. Vikt för			Genom ett kryss (X) i vederbörig ruta anges vad kvittot avser. Inbetalade medel skall alltid upptas i avd. C här ovan. Se vidare anvisningarna på blankettens baksida.		
asspaket					
Öre					
kg					
kr					

1969 95? 152 19 6 61

	A	B	C Inbetalt belopp		KVITTO
	Inb.kort		postsparbanksinsättning	kronor	
	Postanv.	Postff.skott (saker)			
	Rek/ass	Postsparbanksinsättn.			
	Skott	Postsparb. uttag (kr)			
Adressat (för postanv., rek eller ass)			Stämpel och signatur		
Adressort resp. postgärde eller debetsedelens			Anvisningar		
Förpack. Vikt för			Genom kryss (X) i vederbörig ruta anges vad kvittot avser. Inbetalade medel skall alltid upptas i avd. C här ovan.		
asspaket					
Öre					
kg					
kr					

100-080 24 9/6 64

Redovisningsnr	För avsändarens anteckningar		Stämpel
21			
Postfaktakonto nr	Inbetalt belopp		
62054			
	kronor	öre	
Avgift			
20			
öre			

89 21 21/5 1966

Denna ordning pågick till 1995 när linjerna uppgick i Vindelns linjesystem. Men det är en annan historia.

Historiken kring lantbrevbäringen både i äldre som i modern tid lämnar många spår till forskning för den vetgirige. Som jag nämnt ovan är poststationerna mer väldokumenterade. Lägg därtill att den senaste perioden på 2000-talet med lantbrevbäring och postbehandling som passerats i all tysthet. Lite självkritik måhända

till oss som värnar denna gren av filatelin och den kulturgärning som verksamheten innefattar.

Bilagor:

Kvitto 19/6 61 utan stämpel

Kvitto 24/9 64 med rektangulär stämpel

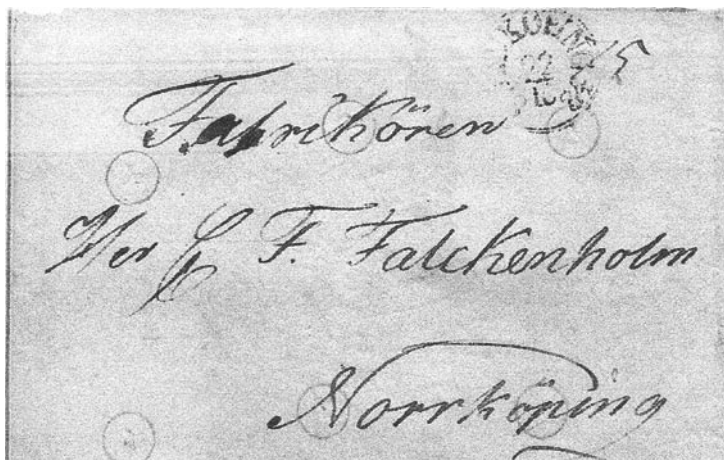
Kvitto 21/5 66 med kvadratisk stämpel

Källa:

Material Rune Hansson 1984

Pandemi och Posthistoria.

Arne O. Olsson

I dessa Coronatider kan det vara intressant att visa ett brev från Jönköping 1834 som har desinficerats mot smittospridning. Brevet är sänt under den koleraepidemi som härjade i landet sommaren och hösten 1834.

Jönköping drabbades svårt. Av stadens 4.000 innevånare avled fler än 600, d.v.s. över 15%. Däribland den 6-årige Viktor Rydbergs mor. För att förstå vidden av dessa siffror kan vi göra en jämförelse med antalet innevånare i dagens Jönköping och en pandemi av samma storleksordning. Fler än 20.000 människor skulle då avlida.

Överst till höger på brevet finns ett svagt avtryck av bågstämpeln Jönköping, typ 3, daterad 22.10.1834. I SFF

Specialhandbok Nr 5 (Karl-Erik Stenberg) anges denna typ ha varit

i bruk endast 1835. Den efterträddes av en fyrkantstämpel sommaren 1835.

Brevet har genomstuckits med ett verktyg försett med minst 6 nålar (sy-lar), placerade i 2 rader om vardera 3 nålar. Därefter har brevet - enligt från utlandet känd metod - hållits i rök från brinnande svavel och tjära. Det virus som eventuellt vidhäftade brevet ansågs därmed försvinna.

Intressant är att brevet daterats den 18.10.1834 men stämplats först den 22.10.1834. Desinficeringsprocessen har tydligen varat flera dagar. Avsändare är C.G. Sahlström, grundare av Sahlströms Ullspinneri. Adressaten mottog brevet i Norrköping redan den 24.10.1834, eftersom det fanns daglig diligens Jönköping - Norrköping på den s.k. Stockholmsposten från Skåne till Stockholm. Fabrikör Falckenholm levererade kemikalier för infärgning av tyger.

Lohärad, Malsta, Estuna samt Syninge och deras lantbrevbärare

Giselher Naglitsch

Vid det här laget är det väl ingen läsare som är okunniga om mina ambitioner att dokumentera Upplands postvägar och att jag älskar kartor. Uppland är för stort för att kunna redovisas i ett sammanhang. Jag har brutit ned landskapet i åtta delar. Till *Östra Uppland* räknar jag de bygder som ligger runt den urgamla postvägen mellan Stockholm och Grisslehamn samt bygden öster därom, ut mot kusten. Postvägen Uppsala-Norrköping är nästan lika gammal. Den räknar jag inte till östra, mer än den sista biten närmast Norrköping.

Inför den stora postreformen 1874/75 fanns här de gamla postkontoren Grisslehamn, Norrköping och Vaxholm (vintertid landpost, sommardag sjöpost). Från 1858 tillkom postexpeditionen Furusund, till en början bara öppen sommardag. Dessutom fanns poststationerna Brottbys, inrättad den 1 februari 1862 och Åkersberg, inrättad den 1 januari 1874.

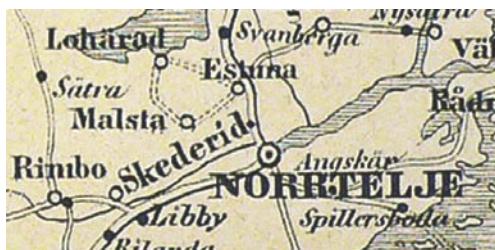
22 nya poststationer i östra Uppland

Vid 1875 års ingång öppnade inte mindre än 22 nya poststationer i östra

Uppland. Av dessa kom 12 att ligga under Norrköping: Estuna, Malsta och Lohärad (båda indragna den 30 september 1879), Söderbykarl, Vaddö, Björkö (den 1 januari 1876 namnändrad till Arholma), Roslagsbro, Vätö, Rådmansö, Blidö, Skederid och Häverö.

Gångpost: Estuna-Lohärad- Malsta-Estuna

I princip fick alla dessa postanstalter sin postväxling ordnad med *Grisslehamnsposten* eller sidovägar till denna. Estuna växlade direkt med Grisslehamnsposten. Den gick två gånger i veckan i båda riktningar. Från Estuna inrättades en gångpostslinga som gick över Lohärad och Malsta och tillbaka. Den var 2,2 mil lång och trafikerades en gång i veckan. Detta måste ha varit Upplands mest posttäta område, så länge det varade. Det var inte heller långt till Norrköping. Lohärad och Malsta drogs in redan den 30 september 1879.

1877

Som vanligt handlade det om pengar. I Lohärad antogs skolläraren Lars Anton Åkerström med 150 kr i årsarvode. Skolläraren Carl Adolf Bergström i Malsta fick lika mycket. 9

Frimärksförsäljningen kom inte i närheten av dessa blygsamma arvoden. Redan i början av 1876 ifrågasattes de två poststationernas existens. År 1875 sålde Lohärad vanliga frimärken för kr 78:13 och tjänstefrimärken för 1:20, summa 79:33. Malsta sålde vanliga frimärken för 30:30 och tjänste för 6:54, summa kr 36:84. Det är inte förvånande att stämplat från dessa två orter är så svåra, inte minst på tjänste. Malsta sålde tjänstefrimärken för mindre än 55 enkla brev första året. En av orsakerna till detta var att många Malstabor fortsatte att hämta sin post i Norrtälje och att den del av församlingen som gränsade mot Estuna hade nära till poststationen där.

En av orsakerna till att Malsta och Lohärad inte drogs in i första taget var att en fjärdingsman hade sin post på Malsta och att han tjänstgjorde även inom Lohärads socken. Han hade ju förlorat sin förmån med kronobrevbäringen. Men av den blygsamma försäljningen av tjänstefrimärken att döma, kan hans korrespondens inte ha varit omfattande.

I juni 1877 ansökte Bergström i Malsta om entledigande. Malstas indragning kom åter på tal, men innan utredningen var redovisad antog poststyrelsen fanjunkaren G. M. Westberg i Ekeby till t.f. föreståndare. Årsarvodet sänktes dock till 100 KR.

I remissbehandlingen om indragningen anfördes "att så länge fjärdingsmannen E. Sundin, som är bosatt i Malsta socken, bestrider fjärdingsmannabestyret inom Lohärad och Malsta socknar, lärar icke någon indragning av Malsta poststation lämpligen kunna ske". Så fick indragningarna bero till omorganisationen i anslutning till inrättandet av lantbrevbäring på ett antal platser i Uppland.

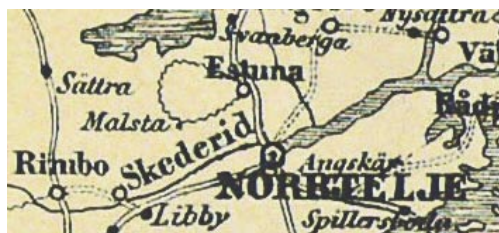

Båda dessa stämplat/märken sitter fast i en samling jag inte har "lyckats spräcka". Det är bara att gratulera ägaren!

Lantbrevbäring från Estuna

Under första halvåret 1878 anmodades socknarna att utse kommunombud, som efter indragning av poststationerna skulle vara förmedlande länk mellan lantbrevbäraren och de sockenbor som inte kunde få kontakt med denne under hans vandring. Skollärare Åkerström i Lohärad valdes till kommunombud vid kommunalstämman den 26 maj 1878, mer än ett år innan nyordningen trädde i kraft. Utan ersättning från postverket skulle han nu biträda sina församlingsbor med postärenden.

Hans uppgift som kommunombud övertogs 1884 av kollegan Anders Sundell. Kommunalstämman i Malsta var ännu snabbare. Den hade redan en vecka tidigare behandlat frågan och då konstaterat att församlingen inte var i "så stort behov att utse ombud". Erik Lindgrens bok *Humlegubbar* (sid 86) finns en avbildning av fanjunkare Westbergs bekräftelse på att poststationen i Malsta och därmed hans befattning kommer att upphöra med september månads utgång. Detta bekräftar han med sin namnteckning och poststationens stämpel inställd på den 26/6 1879. Den första lantbrevbäringen kom att gå i en slinga med utgång från och avslut i Estuna. Slingan liknar i stora drag den tidigare gångpostens väg.

1880

Lantbrevbäring Syninge-Lohärad-Syninge

Med öppnandet av järnvägen Rimbo-Norrtälje den 23 oktober 1884 inrättades en med järnvägen förenad poststation i Syninge. Därifrån gick från den 2 oktober 1886 en lantbrevbäringslinje till Lohärads prästgård och Malsta by och tillbaka till Syninge. Sträckan var två mil och trafikerades onsdag och lördag.

Lantbrevbäraren utgick från Syninge kl. 11,00 och beräknades vara tillbaka kl. 17,30.

1887

Trots flera försök att återfå poststationerna skulle postnamnen Lohärad och Malsta vara döda för evigt. I Lohärad besvärade man sig den 22 april 1906 över försenade tidningar och brev, och påpekade att lantbrevbäraren inte förmådde ta med sig den allt ökande postmängden. Han tvingades lägga in en extra runda efter återkomsten till Syninge. Det löstes genom att öka turtätheten från tre till fyra gånger i veckan.

Samma dag den 22 april 1906 hölls kommunalstämma i Malsta. Därifrån uttrycktes önskemål om att åstadkomma en lätt postutväxling genom att utnyttja kommunens anhaltstation, "där alla postförande tåg antingen stanna eller på grund av skyldigheten att vid signal sakta farten". Förslaget avvisades av Generalpoststyrelsen.

En hållplats hade inrättats vid järnvägen, belägen mellan Syninge och Norrtälje. Den lär ha funnits mellan 1884 och 1969. Men den finns inte utsatt på postens kartor

fram till 1904 och ger inga träffar på nätet. Långt senare inrättades här ett postombud, Norrtälje POB 2, enligt Facit verksamt från 1 oktober 1934 till 16 november 1957.

Norrtälje POB 2, Malsta, i samma samling som stämplarna ovan.

Två intressanta belägg från lantbrevbäring Syninge-Lohärad-Syninge

Jag köpte ett tjänstebrevkort, vackert stämplat Syninge 22/9 1887. Då jag läste textsidan och dateringen från Lohärad samma dag, tänkte jag: detta är det enda objekt som kan dokumentera denna lantbrevbäringsline!

Så långt var det rätt – men senare fick ju linjen en stämpel – Syninge-Lohärad, som användes 1892-1897.

Jag har tidigare bara sett en fotokopia av den stämpeln, på ett löst märke.

När stämpeln nyligen bjöds ut av Swestamp på auktion kunde jag inte motstå att ta ett djupt tag i fickan, särskilt som den finns på en hel försändelse – den enda kända.

När jag nu studerar båda dessa försändelser från 1887 respektive 1896, ser jag att de har samma avsändare och samma adressat,

samt handlar om samma sak – inspektion av skolorna i Lohärad och Malsta. Under de tio åren som gått mellan skrivelserna, har herrarna blivit goda vänner. Det ser man av den förändrade tonen. De var nästan jämnåriga. Fredrik Laurell var folkskoleinspektör i Uppsala medan Otto Kihlberg var Kyrkoherde i Lohärad, nu på väg till samma tjänst i en större församling, Vallentuna. Googlar man på Svenskt porträttgalleri hittar man de båda herrarna:

Kyrkoherden Otto Kihlberg, föddes 1846 i Håtuna, Uppsala län, student i Uppsala 1868 och prästvigd 1870, komminister i Torstuna 1871, kyrkoherde i Lohärad 1882 samt kyrkoherde i Vallentuna 1896-1904.

Folkskoleinspektören Doktor Fredrik Laurell, föddes 1845 i Mjölback, Älfsborgs län, student i Lund 1867, fil. doktor 1874, adjunkt vid folkskollärareseminarium i Uppsala 1876 och folkskoleinspektör 1879.

TJENSTEBREFKORT.
(Denne side anvendes endast for adresseringen.)

Till *Talkskoleinspektören*
H. Herr Dahl. Fr. Laurell

(Bostad,)
om den kan oppgives:)

(Adressort:) *Upsala*

Välkommen till Inspektion d. 29 och 30
dennes. I Malsta hafver vi ämnat uppföra
nya Småskolehus nästa vår. Jag har haft
Skolråd derom d. 8 Sept. der det enteligt till-
styrktes och byggnadsförslag uppgjorts, som skall
föreläggas församl. i kyrkostämman d. 2 Okt.
Gott att få förelägga förslaget för Inspekt.
d. 29 för nödiga påminnelser för stämman!
Gott om vi samtala om ett och annat rörande
det pastoratets skolor i Lohärad dit hörer!
Jag är vill G. till möte i Malsta d. 29 kl. 4. em.
hvarefter vi åtföljas hit.
Lohärad d. 22 Sept. 1887 O. Kihlberg.

Välkommen till inspektion d. 29 och
30 dennes. I Malsta hafver vi ämnat
uppföra nya Småskolehus nästa
år. Jag har haft Skolråd derom d. 8
Sept. der det enteligt tillstyrktes och
byggnadsförslag uppgjorts, som skall
föreläggas församl. i kyrkostämman
d. 2 oktober. Gott att få förelägga
förslaget för Inspekt. d. 29 för nödiga

påminnelser före stämman! Gott att
få samtala om ett och annat rörande
pastoratets skolor och hvad dit hörer!
Jag är vill G. till möte i Malsta d. 29
kl. 4. em, hvarefter vi åtföljas hit.
Lohärad d. 22 Sept. 1887 O. Kihlberg

Lohärad, Syninge d. 30. 5. 96.
 Broder Laurell!
 Tack för brefkortet ang. inspektion
 af våra skolor - Du är mycket väl-
kommen till mitt hem Tisdag afton d.
 9 Juni hvarefter vi på följande dag
 v. G. besöka skolorna i båda försam-
 lingarna - utom Kristineholm -
 i går afton hemkom jag med min familj
 från vårt första orienterande besök i
 Vallentuna, dit jag v. G. flyttar Maj 97.
 Helt min vän från mig och de mina
 din vän Otto Kihlberg.

Lohärad, Syninge d. 30.5.96.

Broder Laurell!

Tack för brefkortet ang. inspektion
 af våra skolor. Du är mycket
välkommen till mitt hem Tisdag afton
 d. 9 Juni, hvarefter vi på följande
 dag, v. G., besöka skolorna i båda
 församlingarna - utom Kristineholm

- i går afton hemkom jag med min
 familj från vårt första orienterande
 besök i Vallentuna, dit jag, v. G.,
 flyttar Maj 97.

Helsningar från mig och de mina, din
 vän Otto Kihlberg

(v.G. = vill Gud)

Epilog

Sedan 1957 utgår lantbrevbäringen till bygden från Norrtälje. Den som idag vill uträtta ett postärende och på Postnords hemsida söker närmaste postombud, hänvisas till Rimbo eller Norrtälje. Det går bra för Malsta, Syninge och Estuna. Men söker man på Lohärad vill inte Postnord kännas vid orten.

Källor:

Erik Lindgren: Kortlivade postnamn i Uppland

Erik Lindgren: Humlegubbar

Postverkets berättelse 1875, bil Bb, sid 21

Postverkets allmänna cirkulär och kungörelser (flera år)

På nätet: Svenskt porträttgalleri

Postväsketbefordran på linjen Ängesdal-Vallenäs i Tärna kommun inom AC-län.

Olov Fägrema

Västra sidan av sjön Björkvattnet saknade vägförbindelse ända fram till 1960 då vägen från Mo till Vallenäs blev klar. Fram till denna tidpunkt var det gående lösväsketbefordran som gällde från poststationen i Ängesdal och till Vallenäs. I linjekortet anges ”g.lvbef” som beteckning. Två dagar i veckan (tisdag och fredag) skidade eller rodde funktionären ifråga över sjön Björkvattnet med postväskan. En sträcka på 6 km enkel väg. I förfallstid tvingades man gå en längre väg runt sjön. Den län-

gre vägen medförde att ersättningen höjdes från 5 kr till 7 kr per tur.

Linjekortet anger följande funktionärer:

Axel Helge Stångberg 1946-11-01

–1949-08-31 f. 1907-12-27

Jonas Oskar Israelsson 1949-09-01—

1949-12-31 f. 1907.01-10

Nils Johan Olovsson 1950-01-01—

1958-04-30 f. 1891-05-28

Nils Sivert Stångberg 1958-05-01—

1961-06-30 f. 1910-05-15

Elsa Stångberg 1961-07-01—

1964-07-30 f. 1914-10-26. F.o.m.

1966-03-01 ändrades befattningen till

”pvabef cykel” och den turen gick naturligtvis runt sjön en sträcka på 14 km enkel väg. Tre dagar i veckan. Under perioden 1966-03-01—1975-07-30 upprätthölls befattningen av Helge Åsdell f. 1920-06-12.

I sammanhanget kan också nämnas att byggandet av Gejmåns kraftstation påbörjades 1966 och den togs i drift 1970. Stationen ligger nere vid Björkvattnet 1 km söder om Vallenäs. Vattnet leds till stationen från sjön Bleriken i en 5900 m lång tillopps-tunnel och fallhöjden är 250 m. **15**

STÄMPELTYPEN VÄSTERBOTTENS LÄN

1 (4)

Ns 4
antikva
stil
s.k. rak-
stämpel

Ns 6
hel ram
antikva stil
delat årtal som
ligger mot
ramen
s.k. bågstämpel

Ns 7
antikva stil
S.k. fyrkants-
stämpel

Ns 10
hel ram
antikva stil
delat årtal

Ns 11
antikva stil
utan datum
s.k. strål-
stämpel

Ns 12
hel ram
antikva stil
datering på
tre rader med
helt årtal

Ns 14
punkterad
ram
antikva stil
datering på
tre rader

Ns 16
hel ram
grotesk stil
delat årtal

Ns 17
hel ram
grotesk
stil
helt årtal

Ns 21 (LBR)
punkterad ram
grotesk stil
helt årtal
Här med tilläggstext
LBR

Ns 27c
punkterad ram
elzevir stil
helt årtal
två sexuddiga
stjärnor

Ns 29
punkterad
ram
egyptienne
stil
helt årtal

Ns 33
punkterad ram med
streckfyllnad
grotesk stil
helt årtal

Ns 34
punkterad ram
med streckfyllnad
egyptienne stil

Ns 45 (v)
tvärband över
hela cirkeln
förkortad datering
grotesk stil
tre streckstjärnor

Ns 58a
Huvudtyp för 58-or
dubbelram med tvärfält som
löper inom innercirkeln
datering på en rad
Nertill i cirkeln oftast streck-
stjärna eller sirat

Ns 58i
se Ns 58a
ett centralt placerat
S: t Georgkors

Ns 58j
Se Ns 58a
två S:t Georgkors vågrät
Här med tilläggstext
LBR

Ns 58p
se Ns 58a
ett centralt placerat
sirat
(kan vara av olik
storlek)

Ns 58q
se Ns 58a
två sirater
(kan vara av
olik storlek)

Ns 58r
se Ns 58a
tre sirater
(kan vara av olik
storlek)

Ns 58t
se Ns 58a
en streckstjärna

Ns 58u
se Ns 58a
två streckstjärnor
Här med tilläggstext
LBR

Ns 58v
se Ns 58a
tre streckstjär-
nor

Ns 59a
Huvudtyp för
Ns 59
Datering på två
rader med för-
kortat årtal
Här med tillägg
littera B

Ns 59b
Se Ns 59a
en streckstjärna

Ns 59c (B)

Se 59a

två streckstjärnor

Här med littera B

Ns 59d

Se 59a

tre streckstjärnor

Ns 59e

Se 59a

fyra streckstjärnor

Ns 59G (x)

Se 59a

gummistämpel

Här med streck-
stjärna

Ns 60 (A)

Huvudtyp för 60-or
hel ramdatering på en rad
med förkortat årtal

Här med littera A

Ns 61a

Huvudtyp för 61-or

hel ram

datering på en rad, alltid
med sex siffror och förkor-
tat årtalensamt eller i kombination
med littera

Ns 61b

Se Ns 61a

streckstjärna

nertill

Ns 61c (K1)

Se Ns 61a

två streckstjärnor

Här med tilläggs-
text
K 1

Ns 61d

Se 61a

tre streck-
stjärnor

Ns 62

Huvudtyp för 62-or

datering på en rad
med förkortat årtal

Ns 62F (cF)

Se Ns 62-

s.k. filatelistämpel

Här med streckstjärna

Ns 62G (G)

Se Ns 62

gummistämpel

Här med littera G
Erik I. mars 2020

Ns 64 R (xx)
Huvudtyp för 64-or
Hel ram 28 mm diameter
Datering på en rad med
helt årtal
Här som rullstämpel med
två streckstjärnor.
Dateringen skiljer sig
gentemot 64P, 64G

Ns 64P
Se 64 R
Dateringslängd på alla
64P-or 18 mm.
Diametern 27 mm på
alla 64P och 64G-or

Ns 64P x A x
Se 64 R

Ns 64P omv.
Posten upptill-
orten nertill

Ns 64 PN
Se 64 R

Ns 64 PN omv.
Postnord upptill-
orten nertill

Ns 64PN omv.
Postnord upptill-
orten nertill -
Gemena bokstäver

Ns 64G 'Posten'
Gummi-
(skaft) stämpel
Dateringslängd 16 mm
för alla 64G-or

Ns 64G omv.
(Trä-) Skaftstämpel
Postnord upptill-
orten nertill

Ns 65 (?) PN
S.k. filateli-
stämpel
Diameter 25
mm.

HEMBYGDSFILATELISTEN MEDLEMSÄNDRINGAR:

Anders Bock
anders.s.bock@outlook.com

Håkan Johanson, 0730-762805

Hans Carlsson,
Samlar på O-län. Ortstämplor på
Oscar. Vykort från Norra Bohuslän.

Tony Korpenklo,
Mitt samlingsområde är Utansjö,
Veda och Oringen i Ångermanland.

Magnus Mossberg,
Mitt samlingsområde är
"Bergslagsstämplar 1819-1911".

Paul Öhvall,
Rälsvägen 26, 756 53 UPPSALA

Mats Åhlgren,
Solskiftesgatan 10, 702 17 ÖREBRO

Magnus Jönsson,
Borgmästarekajen 10 C, 371 34
KARLSKRONA

Giselher Naglitsch,
giselher.naglitsch@gmail.com

Tommy Dahlström,
tdahlstrom98@gmail.com

Lennart Persson,
Drottninggatan 1 A lgh 1201, 352 29
VÄXJÖ

Lennart Linden,
lenlin6789@gmail.com

NYA MEDLEMMAR:

Claes-Göran Alvstam,
Torsåsgatan 14, 418 71, GÖTE-
BORG, evaalvstam@yahoo.com
Samlarområden är Frimärken och
Brev Falun/Fahlun t.o.m. 1900;
Södertelje/Södertälje Frimärken/
Brev/Vykort t.o.m. ca 1950.

Yngve Agnros,
Byggetsrundan 167,
266 95 MUNKA-LJUNGBY

Ulf Gamme,
Djurängsvägen 82 A
lgh 1202, 393 54 KALMAR,
ulf.gamme@kalmar.se, 070-5390606,
Ett av mina samlarområden är
Vickleby/Wickleby på Öland.

Anders Johansson,
Trädlyckevägen 50 lgh 1201,
432 34 VARBERG,
anjo85458@telia.com, 070-5955579

Jörgen Johansson,
Box 102, 610 24 VIKBOLANDET

Donald Nilsson,
Turingestrand 13,
155 91 NYKVARN,
donaldnilsson@telia.com

Hösten 2020

Angående höstens möten så får vi återkomma senare när vi har fått närmare besked från myndigheterna. Förhoppningsvis kommer mötestider att komma med i septembernumret.

Aktuella mötesdata finns alltid på föreningens hemsida:
www.sff.nu/hembygdsfilatelisterna

Annonsspriser:

Medlemmar: gratis (svartvit)

Handlarannonser (färg):

Helsida bak 1200 kr,

Övriga helsidor 1000 kr

Halvsida 600 kr

Handlarannonser (svartvit):

Helsida bak 800 kr

Övriga helsidor 750 kr

1/2 sida 400 kr

1/4 sida 250 kr.

Årsavgiften

Observera att årsavgiften för 2020 är 160 kr hos Hembygdsfilatelisterna. Detta bestämdes vid årsmötet 27 mars 2019, paragraf 14. Vi har felaktigt hållit fast vid noteringen 150 kr i den senaste tidskriften. Betalning sker som vanligt, enklast till pg 98 86 28-4. /Kassören

swestamp

Stämpelauktion i november 2020

*bl.a. styckas en av de bättre OII-samlingarna
inklusive Järnvägspost 1, Landtbrefbärare, Åbxp
samt som vanligt de flesta andra områden.*

En auktion för dig som samlar Hembygdsfilateli
och/eller Sverige stämplat i Prakt och Lyx

Angarn
28-4-85

Karlsfält
3-1-85

Kvidinge
23-10-11

Långflon
21-10-03

Falun-
Daglösen B
23-9-93

Gefle-
Rättvik
2-7-91

Blidsberg-
Humla
15-4-99

Rämen-
Laxsjön
28-3-00

**Swestamp AB Höganäsvägen 14
SE-12153 JOHANNESHOV
swestamp@hembygdsfilateli.se
www.swestamp.se**